

Warszawa, 22 listopada 2016 r.

Opinia do ustawy o wypowiedzeniu Statutu Międzynarodowego Centrum Inżynierii Genetycznej i Biotechnologii, sporządzonego w Madrycie dnia 13 września 1983 r.

(druk nr 333)

I. Cel i przedmiot ustawy

Ustawa wyraża zgodę na dokonanie przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej wypowiedzenia Statutu Międzynarodowego Centrum Inżynierii Genetycznej i Biotechnologii, sporządzonego w Madrycie dnia 13 września 1983 r.

Polska ratyfikowała Statut Międzynarodowego Centrum Inżynierii Genetycznej i Biotechnologii (ICGEB) w 1996 r. Na mocy Statutu powołano ICGEB jako międzynarodową organizację obejmującą Centrum oraz sieć afiliowanych ośrodków krajowych, subregionalnych i regionalnych.

Zgodnie z postanowieniami Statutu celem ICGEB jest wspieranie współpracy międzynarodowej, tworzenie forum wymiany informacji i doświadczeń, wykorzystanie potencjału naukowego oraz koordynowanie działań afiliowanych sieci ośrodków badawczo-rozwojowych w dziedzinie inżynierii genetycznej i biotechnologii.

ICGEB zajmuje się też zastosowaniem inżynierii genetycznej i biotechnologii w rozwiązywaniu problemów dotyczących ochrony zdrowia i wyżywienia w krajach rozwijających się.

ICGEB rozpoczęło swoją działalność w 1983 r. pod auspicjami UNIDO (Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju Przemysłowego), a od 1995 r. jest samodzielną jednostką w systemie ONZ. Działalność naukowa ICGEB jest realizowana w ośrodkach zlokalizowanych w Trieście, Nowym Delhi oraz w Kapsztadzie, a także w państwach członkowskich przez system grantowy.

Zgodnie z postanowieniami Statutu każdy członek może, po pięciu latach przynależności, wystąpić z ICGEB w dowolnym terminie, pod warunkiem złożenia depozytariuszowi – Sekretarzowi Generalnemu ONZ – pisemnego rocznego wypowiedzenia.

Począwszy od 9 września 1996 r. Polska reprezentowana jest w ICGEB przez Polską Akademię Nauk (PAN). Koordynacją współpracy polskich jednostek z tą organizacją zajmuje się Komitet Narodowy ds. ICGEB, który funkcjonuje przy Komitecie Biotechnologii przy Prezydium PAN. Znaczenie członkostwa w ICGEB zdecydowanie spadło po wstąpieniu Rzeczypospolitej Polskiej do Europejskiej Organizacji Biologii Molekularnej (EMBO) oraz po podjęciu decyzji o udziale w pracach Europejskiego Laboratorium Biologii Molekularnej (EMBL). Równocześnie, polscy naukowcy uzyskali możliwości pozyskiwania dużo bardziej atrakcyjnych grantów krajowych i międzynarodowych (Narodowe Centrum Nauki, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, Fundacja na rzecz Nauki Polskiej oraz ERC – European Research Council). W konsekwencji ICGEB przestało mieć znaczący wpływ na badania w Polsce. Stanowisko to było konsultowane przez PAN z odpowiednimi wydziałami, które to uznały za zasadne wystąpienie z organizacji ICGEB. Sprawa ta była przedstawiona także na Prezydium PAN i również zyskała akceptację. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego również poparł wolę wystąpienia z tej organizacji.

Zgodnie z informacją przekazaną przedstawicielom państw członkowskich na posiedzeniu Komitetu Rady Członkowskiej ICGEB przez Dyrektora Generalnego w dniu 18 maja 2015 r., zaplanowano wzrost składki członkowskiej o 20% rocznie od 2017 r., co w rezultacie spowoduje jej podwojenie w ciągu najbliższych pięciu lat. W tej sytuacji, w opinii grona naukowego z PAN ściśle współpracującego z ICGEB, ekwiwalentność wpłacanej kwoty i pozyskiwanych korzyści nie będzie w żadnym wymiarze zachowana.

Według raportu o współpracy Polski z ICGEB m.in. w zakresie udziału polskich kadr w grantach, szkoleniach, stypendiach finansowanych przez ICGEB, przedstawionego przez PAN, w 2015 r. koszt składki rocznej, jaką zapłaciła Polska w kwocie 82 700 USD, bardzo znacząco przewyższył wartość świadczeń, jakie naukowcy otrzymali od ICGEB (w roku 2016 relacja składki członkowskiej w odniesieniu do świadczeń finansowanych przez ICGEB ma być analogiczna).

Spośród państw Unii Europejskiej stronami Statutu, poza Polską, są: Bułgaria, Chorwacja, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Węgry i Włochy.

Wypowiedzenie przedmiotowego Statutu nie spowoduje konieczności dokonywania zmian w prawie krajowym. Nie przewiduje się również żadnych skutków politycznych. W myśl uzasadnienia do ustawy złożenie powiadomienia przez Rzeczpospolitą Polską o wystąpieniu z ICGEB w 2016 r., spowodowałoby oszczędności dla budżetu państwa, poczynając od 2018 r. w wysokości około 100 000 USD rocznie.

Z uwagi na fakt, iż związanie się Rzeczypospolitej Polskiej przedmiotowym Statutem nastąpiło za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie, właściwym trybem wypowiedzenia Statutu jest tryb określony w art. 89 ust. 1 pkt 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Sejm uchwalił opiniowaną ustawę na 30. posiedzeniu w dniu 16 listopada 2016 r. w oparciu o przedłożenie rządowe (druk sejmowy nr 955). Projekt stanowił przedmiot prac sejmowych: Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży oraz Komisji Spraw Zagranicznych. Komisje nie wprowadziły poprawek do projektu. Sejm uchwalił ustawę w brzmieniu przedłożenia.

III. Uwaga ogólna

Ustawa nie budzi zastrzeżeń legislacyjnych.

Mirosław Reszczyński

Starszy legislator